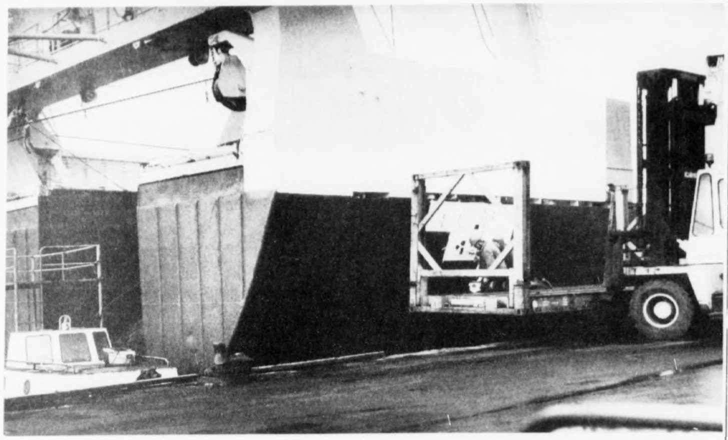

Í RUSSISKAN SJÓGV AT ROYNA. Fríggjadagin var navnið á hekkutrolaranum »Tor Trawl«, sum Gulak Madsen, Magnus Joensen o.fl. í Kvívík hava keypt, broytt til sama navn á russiskum, og heimstaðurin Murmansk settur á. Myndin er tikin, tá ið menn frá Tórshavnar Skipasmiðju vóru í holt við at mála nýggja navnið og heimstaðin á, meðan trolarin lá við bryggju í Havn. Seinnapart leygardagin fór »Tor Trawl« av Havnini eystureftir í russiskan sjógv á toskaveiðu. Fiskurin verður skorin til flak um borð, frystur og skal seljast í Grimsby. Manningin verður 42, 20 føroyingar og 22 russarar. Flaggskiparin verður russari, fiskiskiparin føroyingur. Fyrstu tíðina verður Gulak Madsen fiskiskipari. ▲

Ongar lønar-samráðingar

Lønarsamráðingarnar millum fakfeløgini og landsstýrið liggja í løtuni stillar. Atli Dam, fráfarandi løgmaður, hevur leitt samráðingarnar saman við fulltrúanum í starvsfólkaviðurskiftum, Súsonnu Danielsen. Men nú nýggjur løgmaður varð valdur, var samstundis ein steðgur í lønarsamráðingunum.

Formaðurin í Starvsmannafelagnum, Jákup Danielsen, sigur við *Dimmalætting*, at feløgini vóru á fundi við landsstýrið í farnu viku, men at tað nú er landsstýrið, ið eigur útspælið.

– Men eg vænti ikki nakað hendir júst nú, nýggjur løgmaður er settur. Nýggi løgmaðurin skal fyrst koma nøkurlunda uppá pláss, heldur Jákup Danielsen.

Gdm-

Arbeiðsloysið í Íslandi ongantíð verið størri

Við ársskiftið vóru 7000 við ongum arbeiði

REYKJAVÍK (Sverrir Þórðarson)

Alt heystið hevur talið á arbeiðsleysum í Íslandi verið vaksandi. Í november, tá ríkisstjórnin setti í verk búskaparligu tiltøk síni, har m.a. íslendska krónan varð niðurskrivað, segði forsætisráðharrin Davíð Oddsson í røðu, at komandi mánaðirnar fór arbeiðsloysið at vaksa. Nú um ársskiftið var talið á fólki við ongum arbeiði komið upp á um leið 7000.

Myndugleikarnir hava upplýst, at í desember varð útgoldin arbeiðsloysisstudningur til 6.100 kvinnur og menn við ongum arbeiði. So nógv arbeiðsleys eru ikki skrásett her á landi fyrr. Sagt varð, at seinasta dagin í 1992 stóðu 7000 íslendingar uttan arbeiði.

Í sambandi við hesi tíðindi í fjølmiðlunum sigur forsætisráðharrin í samrøðu við Morgunblaðið, at búskaparligu tiltøkini í heyst fara í vár at hava við sær bata í arbeiðsstøðuni.

Í desember var arbeiðsloysið í Reykjavík 3,7%.

Støðan er hættisligast í Reykjanesvaldøminum (har Keflavík er størsti býur). Arbeiðsloysið í valdøminum var 9%. ▲

Fróðskaparsetur Føroya:

Fyrilestur um myndalestur og móðurmáls-orðabókina

Almennu fyrilestrarnir hjá Fróðskaparsetrinum og Fróðskaparfelagnum byrja nú aftur, verður upplýst í tíðindaskrivi.

Týsdkvøldið 19. januar 1993 heldur Søren Kjørup, professari, Trondheim, fyrilestur á *Fiskirannsóknarstovuni í Nóatúni* undir heitinum »Hví smílist Mona Lisa« og fer hann at røða um myndalestur, sum hann í løtuni undirvísir í á Føroyamálsdeildini. Søren Kjørup arbeiðir annars við at samskipa granskaraútbúgvingarnar í Noregi.

Fyrilesturin týskvøldið byrjar kl. 19.30.

Mikukvøldið 20. januar 1993 heldur Jóhan Hendrik W. Poulsen, professari á Føroyamálsdeildini, fyrilestur á *Fiskirannsóknarstovuni í Nóatúni* um arbeiðið við føroysku móðurmálsorðabókina, sum er hin fyrsta av sínum slag – við orðalýsingum á føroyskum. Greitt verður frá arbeiðsgongd, søguligum fortreytum, fyrimyndum og endamálinum við verkinum.

Eisini fer Petur Zachariassen, teldufrøðingur á Náttúruvísindadeildini, at røða um telduforritið RiSt, ið er gjørt til at ritstjórna og umsita orðabókagreinirnar. Forritið hjálpir til at skipa brotini í orðabókagreinunum og prenta tær til rættlestrar í einum prentsniði meinlíkum tí prentaðu orðabókini. Dentur er lagdur á, at tey, sum ritstjórna, mest hava tað innihaldsliga at hugsa um. Ritstjórnarforritið verður sýnt á skíggja, og ymsir hentleikar í forritinum verða royndir.

Fyrilesturin mikukvøldið byrjar kl. 20.

Við nýggjum studningsreglum verður fiskiflotin lagaður um til tilfeingið

Reguleraö verður við veiðiloyvum innan ávísar veiðibólkar

■ **Studulin til feskfiskaflotan verður nú umlagdur. Fríggjadagin í farnu viku legði John Petersen landsstýrismaður uppskot um hetta fyri tingið. Talan er um at umleggja ein part av tí studuli, sum hevur verið latin sum prísiskoyti o. a. til ein tíðaravmarkaðan íløgustudul til eitt avmarkað tal av fiskiførum yvir 20 brt.**

Landsstýrið hevur sett sær fyri at broyta studulin til fiskivinnuna. Hetta verður gjørt við at láta studningin meira miðvíst fyri at røkka ávísum endamálum, serliga at bøta um samfelagsbúskaparligu støðuna hjá øllum liðum í fiskivinnuni.

Til hetta endamál eru settar 23 mió. kr. av á fíggjarlógini til umlegging og arbeiðsskapandi tiltøk í virkingarliðinum. Studul verður veittur til at skapa arbeiði við innfluttum fiski, og studul verður veittur til umlegging so at tann ov stóra orka, sum er í vanligari virking av hálvliðnum vørum, lækkar og verður beind yvir á liðnar vørur.

Somuleiðis eru settar 76,8 mió. kr. til inntøkutrygd hjá fiskimonnum eftir lóg um minstuløn v. m. á fíggjarlógini. Til bátaflotan undir 20 brt. eru settar 5 mió. kr. av á fíggjarlógini. Landsstýrið ætlar at leggja lógaruppskot fyri tingið í næstum um hvussu hesin peningur skal býtast.

Loksins eru settar av 55 mió. kr. til íløgustudul eftir hesi lóg. Fluttar eru 10-13 mió. kr. frá fíggjarárinum 1992 til sama endamál.

Regulerast við veiðiloyvum

Tá John Petersen legði uppskotið fram, segði hann, at landsstýrið hevur lagt dent á at gera eina skipan, sum eitt avmarkað tíðarskeið veitir studul undir treytum, sum eru vinnuni greiðar.

Sostatt skuldu tey, sum reka skip havt møguleika at leggja ætlanir fyri tað tíðarskeið, sum studulin fevnir um við góðum fortreytum. Hetta gevur so aftur møguleikar at laga kostnaðarstøðið eftir hesum.

– Endamálið er eisini at laga fiskiflotan undir Føroyum til tilfeingið, og er hetta gjørt á tann hátt at áseta talið á veiðiloyvum í hvørjum veiðibólki og fyri ávísar bólkar tal á veiðiloyvum, sum miðað verður ímóti at røkka, so hvørt veiðiloyvi verða latin inn, sigur John Petersen.

Um so er, at fiskiførum verður álagt at royna partar av árinum við veiðiloyvum og fiskiloyvum, sum ikki eru nevnd í hesari lóg, kann landsstýrið víkja frá kravinum um, at talið á veiðiloyvum til línu og lemmatrolarar lækkar.

pol

Tilsøgnir um studul til feskfiskaflotan

	Tal av veiðiloyvum	Tilsamans hvørt ár: 1000 kr. Tils. hvørt ár í 5 ár	1000 kr. Tils. hvørt ár í 3 ár	Veiðiloyvi I a-c Upp. hvørt fiskifar: 1000 kr. hvørt árið	Tils. alt gjaldskeiðið	% av heild
Lemmatrolarar 1977 og yngri	8	10496		1312	6560	15.41
Lemmatrolarar 1976 og eldri	5	5245		1049	5245	7.71
Línuskip 1984 og yngri	2	1580		790	3950	2.32
Línuskip 1968 til 1983	5,42	3423		632	3158	5.03
Línuskip 1967 og eldri	12		5688	474	2370	8.36
Partrol 1984 og yngri	12	12552		1046	5230	18.46
Partrol 1980 til 1983	5	4065		813	4065	5.98
Partrol 1970 til 1979	15		8715	581	2905	12.82
Partrol 1969 og eldri	10		3490	349	1745	5.13
Útróðrarbátar 20-39,9 tons við loyvi	12	1416		118	590	2.08
Útróðrarbátar 20-39,9 tons uttan loyvi	11	1628		148	740	2.39
Útróðrarbátar 40-59,9 tons við loyvi	31	5487		177	885	8.07
Útróðrarbátar 40-59,9 tons uttan loyvi	2	442		221	1105	0.65
Útróðrarbátar 60 tons við loyvi	16	3776		236	1180	5.55
Partrolarar ikki í vinnu	6	0		0		0.00
Tilsamans	152	50110	17893			100.00
Heild		Tilsamans hvørt ár í 1ff ár: 68003 *)	Tilsamans av gjaldskeiðið: 304229			

*) 55 mió. settar av á fíggjarlóg 1993. Yvirskeið á kostn. 18436 í 1992 verður flutt fram til 1993. Fyri fiskiflot undir 20 BRT eru settar av 5 mió. kr. á fíggjarlógini fyri 1993. Lógaruppskot um hetta kemur seinni.

Danir í Føroyum:

Stovna felag

Kunnandi fundur verður í Norðurlandahúsinum 28. januar

Kortini er ikki bert talan um danir í Føroyum, men eisini føroyingar og onnur, ið eru áhugað í donskum áhugamálum.

Um tú ert ein teirra, ið kundi hugsað tær at komið í samband við landsmenn tínar um felags áhugamál ella bert til vanligt prát, so hevur tú møguleikan at gera vart við teg.

Ein fyrireikingarbólkur hevur ásett 28. januar til kunningar um hetta spennandi felag. Fundurin verður í Norðurlandahúsinum kl. 19.30.

Eru ivamál og spurningar ber til at ringja til Tove Danielsen tlf. 14531.

D

Oljuvanlukkan í Hetlandi

Nærum onki sæst til nakra oljudálking

Ódnarveðrið hevur syrgt fyri, at nógv minni sæst til nakra oljudálking við Hetlands strendur, enn serfrøðingar væntaðu

Umleið 85.000 tons av olju loku úr tangaskipinum »Braer«, eftir at skipið rendi á land við Sumburgh Head herfyri. Serfrøðingar av alskins slag roknaðu við, at vanlukkan fór at dálka meginpartin av strondini og firðunum í Hetlandi. Men enn sær út til at serfrøðingarnir eru farnir skeivir.

»Onki er so ringt, at tað ikki er gott fyri okkurt« plagar at vera tikið til. Og hetta kann fyri ein part sigast um ódnarveðrið í Hetlandi síðani risastóri tangabáturin, Braer, rendi á land við Sumburgh Head.

Vandi var fyri, at stórur partur av teimum 85.000 tonsunum av norskari ráolju fór at reka inn í hetlendsku firðirnar, og drepa alt livandi í sjónum. Vandi var soleiðis fyri, at umframt at menn ikki longur kundu fara á seiðaberg, fór alivinnan fyri skjeyti øll sum hon var.

Men í løtuni sær út til, at oljan lítið hevur dálkað. Ódnarveðrið hevur syrgt fyri, at nógva oljan er rikin út frá landi, og er síðani spjødd so nógv, at hon ikki fer at gera stórvegis skaða.

Hinvegin harmast hetlendingar um tað kemiska evnið, ið nýtt varð at upployssa oljuna við fyrstu dagarnar eftir vanlukkuna. Tí tað vísir seg nú, at eginleikin hjá hesum evni er at fáa oljuna at fella niður á botn. Og nú meta serfrøðingar, at oljan ger minst líka nógvan skaða niðri á botni, sum hon ger uppi í sjónum.

Men nakrar dagar aftaná oljuvanlukkuna eydnaðist tað kortini at semjast um ikki at nýta kemiska evnið meira.

Hetlendingar aftur nær við samsvarandi oljuvanlukku

Ikki er meira enn góð vika farin síðani »Braer« rendi á land í Hetlandi, fyrr enn ein risatangabátur aftur fekk maskinskaða stutt norðanfyri Hetland.

Norski risatangabáturin, Ambra Dolphins, fekk maskinskaða beint norður úr Hetland seinnapartin sunnudagin. Tangabáturin rak hjálparleysur inn móti hetlendsku norðursíðuni í tímar – uttan at kunna gera nakað sum helst.

Fleiri sleipibátar og onnur skip settu kós móti tangabátinum, men áðrenn teir náddu fram, eydnaðist tað manningini at fáa maskinuna at virka sómikið, at »Ambra Dolphins« kundi leggja útfrá aftur.

Sagt verður úr Hetlandi, at støðan minti ikki sørt um vanlukkuna við Braer. Men tó verður mett, at tann 87.000 tons stóri tangabáturin »Ambra Dolphins« ikki var fulllastaður við olju.

Gdm-

Øgvuliga lítið sæst til nakra oljudálking í sambandi við stóru oljuvanlukkuna í Hetlandi. Her liggur risatangabáturin, Braer, áðrenn hann fór í stykkir

Mynd: Shetland Times

Danmarks-nyt (RB)

Næste statsminister socialdemokrat?

Socialdemokratiets formand, Poul Nyrup Rasmussen, er nu så godt som sikker på at blive landets næste statsminister. Det ligger klart, efter at de Radikales bagland søndag velsignede Nyrup Rasmussens bestræbelser på at finde grundlaget for en ny regering. Mødet i Nyborg gav dog intet afgørende fingerpeg om, hvorvidt de Radikale ender i en regering med Socialdemokratiet. Halvdelen af hovedbestyrelsen mente, at de Radikale burde holde sig uden for en regering. I sidste ende er det suverænt den radikale folketingsgruppes egen beslutning.

En mill. dollars til Red Barnet

Organisationen Red Barnet har modtaget en million dollars (6,3 mio. kr.) fra en amerikansk rigmand. Det er det største beløb, organisationen nogen sinde har modtaget af en privatperson – men særdeles velkomment i en situation, da behovene for bistand til katastrofehjælp, til demokratisering, til mor-barn-pleje og meget mere er yderst påtrængende. Manden bag donationen, George Soros, gav i midten af december den største private donation til humanitært arbejde nogensinde, 50 mio. dollars (310,5 mio. kr.) til FN-flygtningehøjkommissariatets hjælpearbejde i Bosnien.

Storm redder fiskebestanden

De sidste dages orkan-agtige storm har ført store mængder frisk vand ind i Østersøen med bedre vilkår for fiskebestanden, særlig af torsk, til følge. Om en måneds tid begynder danske havbiologer at måle salt- og iltindhold af vandet de steder, hvor det især har betydning for fiskebestanden, skrev »Bornholmeren« lørdag. Forureningen af Østersøen har betydet, man ikke skal så langt ned under havoverfladen som tidligere, før der ikke spores noget liv. Tidligere stødte biologerne først på død havbund i 100 meters dybde, men i november konstateredes intet liv allerede ved 70 meter.